

Канд. екон. наук Дон О. Д., Парусников Д. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМА ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ КРАЇН СВІТУ

Сьогодні надання міжнародних позик є характерною рисою більшості розвинених країн і країн, що розвиваються, і є нормальною практикою в усьому світі. Поки зовнішні запозичення генерують прибутки, що перевищують вартість запозичень, це не є проблемою для економіки країни, але може стати критичним, якщо вони не використовуються раціонально та економне. Зовнішні запозичення сприяють посиленню економічного потенціалу та продуктивного зростання, роблячи його продуктивним і раціональним. Навпаки, зовнішній борг може створити фіскальний дисбаланс і надмірну зовнішню заборгованість, що робить країни більш вразливими до різних потрясінь і криз.

У 2023 р. за даними Інституту міжнародних фінансів, обсяг загального світового боргу досяг рекордних 303 трильйонів доларів США, або 96,4% світового ВВП [1]. Згідно з базою даних МВФ, це найбільше річне зростання з часів Другої світової війни [2]. За офіційними даними, країнами з найвищим відношенням зовнішнього боргу до ВВП у 2021 році були: Японія – 257%, Судан – 210%, Греція – 207%, Еритрея – 175%, Кабо-Верде – 161% [3]. У табл. 1 наведено перелік країн з найбільшим і найменшим обсягом зовнішнього боргу.

Ми бачимо, що розвинені країни мають найбільший зовнішній борг, тоді як найбідніші країни світу, особливо Афганістан, Еритрея, Центральноафриканська Республіка, тощо, мають найменший зовнішній борг. У той же час країни з найнижчим рівнем зовнішнього боргу мають вищі рівні зовнішнього боргу на душу населення (рис. 1).

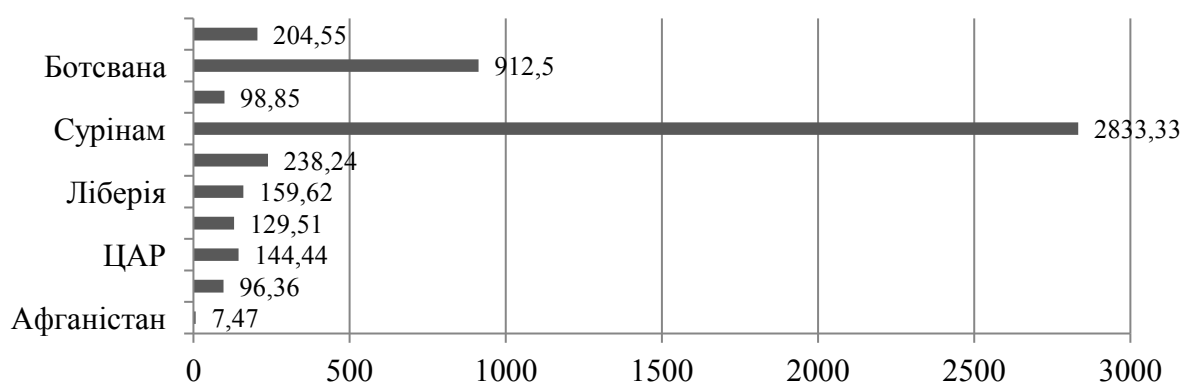
Таким чином, на наш погляд, поточна політика щодо скорочення зовнішнього боргу має залишатися гнучкою, оскільки країни стикаються з дуже невизначеними та диференційованими викликами. В країнах з розвинутою економікою зміщення акцентів бюджетної підтримки у середньостроковій перспективі для кращого відновлення мало б загальний позитивний вплив у всьому світі. Країни, що розвиваються і особливо країни з низьким рівнем доходів на душу населення, стикаються з більш складними викликами, з продовженням економічних проблем і втратою доходів. Їм потрібна міжнародна фінансова підтримка.

Таблиця 1

Країни із найбільшим та найменшим обсягом зовнішньої заборгованості, трлн дол.

США, 2022 р. Джерело: складено авторами за даними [3; 4]

№ з/п	Країна	Обсяг зовнішнього боргу	Країна	Обсяг зовнішнього боргу
Країни із найбільшим обсягом заборгованості		Країни із найменшим обсягом заборгованості		
1	США	20,28	Афганістан	0,28
2	Великобританія	8,72	Туркменістан	0,53
3	Франція	6,36	ЦАР	0,78
4	Німеччина	5,67	Еритрея	0,79
5	Нідерланди	4,34	Ліберія	0,83
6	Люксембург	4,30	Сьєрра-Леоне	1,62
7	Японія	4,25	Суринам	1,70
8	Австралія	3,12	ЧАД	1,72
9	Ірландія	2,83	Ботсвана	2,19
10	Італія	2,46	Південний Судан	2,25

Рис. 1. Зовнішній борг на душу населення у країнах, що розвиваються у 2022 р., тис. дол. США Джерело: складено авторами за [3-4]

Список використаних джерел:

1. International Monetary Fund. Fiscal Monitor: Fiscal Policy from Pandemic to War. April 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2022/04/06/fiscal-monitor-april-2022>.
2. Gaspar V., Medas P., Perrelli R. Global Debt Reaches a Record \$226 Trillion. IMF Blog. 2021. December 15. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2021/12/15/blog-global-debt-reaches-a-record-226-trillion>.
3. GDP 2022 by countries. CEOWORLD magazine. 2022. March 31. URL: <https://ceoworld.biz/2022/03/31/economy-rankings-largest-countries-by-gdp-2022/>.
4. Global Economic Monitor. The World Bank. URL: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=1179&series=EMBIGI#>.